

28 maart 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren in [jaar],
wonende te Edam,
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S. van Schaik, advocaat te Uden,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Priesters van het Heilig Hart
van Jezus.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 5 juli 2012. Op 4 oktober 2012 is bij de griffie namens de Congregatie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat.

Op 7 maart 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. S. van Schaik.

Namens de Congregatie zijn verschenen [naam], Vice-Provinciaal van de Congregatie, hierna te noemen: Vice-Provinciaal [naam] en de heer mr. R.P. Baetens, juridisch adviseur.

2. De klacht

2.1. Toen klager tien jaar oud was, nam hij voor het eerst deel aan de jaarlijkse zogenoemde TOM-dagen. Dit was een vakantieweek die werd georganiseerd door de Priesters van het Heilig Hart van Jezus. Aangeklaagde was in die periode nog seminarist en was als vrijwilliger aanwezig bij deze vakantieweek.

Tijdens deze TOM-dagen is aangeklaagde begonnen klager seksueel te misbruiken. Dat ging als volgt in zijn werk.

Ongeveer elke avond werd er een film vertoond. Aangeklaagde kwam tijdens het bekijken van de film naast klager zitten. Aangeklaagde ging dan met zijn hand via de broekspijp van de korte broek van klager naar het geslachtsdeel van klager en betastte zijn geslachtsdeel. Ondertussen geleidde hij de hand van klager onder zijn rok naar zijn eigen geslachtsdeel. Klager merkte dat aangeklaagde dan een orgasme kreeg. Het gebeurde ook dat aangeklaagde klager 's avonds kwam ophalen en hem meenam naar zijn slaapkamer. Daarbij kwam het tot (orale) bevrediging over en weer. Volgens het klaagschrift is er ook sprake geweest van anale binnendringing door aangeklaagde, doch ter zitting heeft klager verklaard, dat aangeklaagde zijn geslachtsdeel tegen zijn anus aan hield. Aangeklaagde nam klager ook mee onder de douche.

Naast de seksuele aandacht schonk aangeklaagde klager ook plezierige aandacht en warmte. Aangeklaagde was een vriendelijke man die klager wel bevoordeelde en snoep gaf.

Klager heeft vier keer deelgenomen aan de TOM -dagen. Gedurende al deze keren heeft aangeklaagde klager misbruikt.

Aangeklaagde kwam regelmatig bij de ouders van klager over de vloer. Klager vermoedt dat aangeklaagde dat deed om op deze wijze controle over hem uit te oefenen en hem ervan te weerhouden te vertellen wat aangeklaagde hem aandeed.

Voor de ouders van klager was aangeklaagde een heilige.

2.2. Klager kwam op zijn dertiende in het juvenaat in [plaats] terecht. Het kwam daar voor dat studenten onderling seksueel contact met elkaar hadden. Omdat klager dat niet begreep, vond hij geen aansluiting in het juvenaat en werd hij onhandelbaar. Als gevolg daarvan werd klager naar een psychiatrische instelling in [plaats] gestuurd, te weten [instelling]. Hier heeft klager aan de directeur verteld wat aangeklaagde hem aan had gedaan.

Na zijn verblijf in [instelling] is klager op zichzelf gaan wonen. Op zijn 23^e trouwde hij met zijn huidige echtgenote. Uit dit huwelijk is een dochter geboren. Hierbij is het gebleven. Klager wijt dit aan hetgeen aangeklaagde hem heeft aangedaan. Klager was bang dat, met name wanneer hij zoons zou krijgen, het misbruik zich zou herhalen.

Omdat klager in zijn puberjaren vast was gelopen, was ook zijn studie stil komen te staan. Klager is dan ook op zijn 18e al gaan werken. Het misbruik door aangeklaagde heeft altijd een remmende werking gehad op de ontwikkeling van klager in zijn werk. Toch heeft klager, terugkijkend op zijn carrière, een leuke carrière gehad.

In 1998 vernam klager van [naam] dat het misbruik door aangeklaagde bij de Orde bekend was. Door de spanning die dit met zich bracht en het feit dat de vrouw van klager twee keer een hartinfarct kreeg, heeft klager hulp gezocht bij een psychiater.

2.3. Klager verzoekt de Klachtencommissie zijn klacht gegrond te verklaren. Hierdoor hoopt klager zijn ervaringen te kunnen verwerken.

Ook wenst klager begrip, erkenning en excuses te ontvangen van de R.K.-Kerk.

Klager heeft aangegeven de door hem geleden schade, zowel materieel als immaterieel, vergoed te willen krijgen.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. Baetens heeft in zijn schriftelijke reactie namens de Provinciaal Overste van de Congregatie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht in de archieven van de Congregatie. Daarin is veel informatie over aangeklaagde te vinden. Uit deze stukken blijkt echter niet dat bij de Congregatie meldingen of verdenkingen bekend waren jegens aangeklaagde betreffende seksueel misbruik. Wel volgt uit de stukken dat aangeklaagde problemen had met geld en alcohol.

Uit navraag bij [naam] is gebleken dat hij de naam van klager niet kent en het door klager genoemde gesprek zich niet kan herinneren. Tevens heeft [naam] aangegeven niet bekend te zijn met klachten over aangeklaagde betreffende seksueel misbruik. Evenmin is uit een gesprek met [naam] gebleken dat de Congregatie vóór 1979 bekend was met mogelijk gepleegd seksueel misbruik door aangeklaagde. [Naam] was er wel bekend mee dat aangeklaagde in de periode van 1979 tot 1982 gehoord is door de politie in verband met het tonen van (kinder)pornografische plaatjes. Dit heeft echter nooit geleid tot een strafzaak tegen aangeklaagde.

Ter zitting heeft mr. Baetens aangegeven dat inmiddels wel voor de Congregatie vast is komen te staan dat de door een andere klager recentelijk ingediende klacht tegen aangeklaagde, bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2012T720, gegrond is gelet op het aanwezige steunbewijs in het betreffende dossier. Het omschreven misbruik in deze klacht is evenwel van minder ernstige aard dan het misbruik dat klager stelt te hebben ondervonden. Nu niet ten aanzien van alle handelingen die klager stelt ondersteunend bewijs is te vinden, kan daarvan de objectieve waarheid niet vastgesteld worden. Duidelijk is wel geworden dat klager onaangename ervaringen heeft gehad met aangeklaagde. Ook volgt uit de door klager overgelegde stukken dat hij in 1998 voor het eerst met zijn verhaal naar buiten is getreden.

Vice-Provinciaal [naam] heeft voorts ter zitting aangegeven het elke keer weer beschamend en pijnlijk te vinden om te horen wat medebroeders in het verleden gedaan hebben. Vice-Provinciaal [naam] heeft de hoop uitgesproken dat klager in zijn woorden enige voldoening vindt en de erkenning die hij verlangt.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 56 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.

De Klachtencommissie acht echter aannemelijk, dat klager tijdens de vier keer dat hij aan de TOM-dagen deelnam, door aangeklaagde regelmatig seksueel is misbruikt. Dit misbruik bestond uit het betasten van het geslachtsdeel van klager en het laten betasten van zijn eigen geslachtsdeel door klager. Daarbij is sprake geweest van (orale) bevrediging over en weer en aangeklaagde heeft tevens zijn geslachtsdeel tegen de anus van klager aangehouden. Ook nam aangeklaagde klager mee onder de douche.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt de klacht van klager ondersteund door de melding, bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2012T720, waarin staat dat aangeklaagde het geslachtsdeel van de betreffende klager heeft betast. In dit verband merkt de Klachtencommissie voorts op dat mr. Baetens ter zitting heeft aangegeven geen enkele reden te hebben te twijfelen aan het waarheidsgehalte van de klacht met nummer 2012T720. Deze klacht zou zelfs zonder een zitting gegrond verklaard kunnen worden, aldus mr. Baetens.

Ook heeft de Klachtencommissie acht geslagen op de brief van klager gedateerd 31 januari 1998 gericht aan zijn broers en zussen. In deze brief maakt klager duidelijk dat hij in het verleden seksueel misbruikt is. In een brief aan [rechtsbijstandsverzekering] d.d. 11 januari 1998 omschrijft klager wat aangeklaagde hem destijds heeft aangedaan.

De in het klaagschrift gestelde anale penetratie acht de Klachtencommissie niet aannemelijk geworden. Ter zitting heeft klager aangegeven dat aangeklaagde zijn penis tegen zijn anus aanhield. Uit het klaagschrift volgt voorts dat klager geen lichamelijke pijn heeft ondervonden van hetgeen aangeklaagde hem aandeed. Gelet op een en ander acht de Klachtencommissie het niet aannemelijk dat aangeklaagde klager ook anaal gepenetreerd heeft. Wanneer dit wel gebeurd zou zijn, zou klager als tien jarig jongetje, zeer waarschijnlijk daarvan pijn hebben ondervonden.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas tien jaar oud. Aangeklaagde nam weliswaar als vrijwilliger deel aan de TOM-dagen, maar klager was mede aan zijn zorg toevertrouwd. Omdat aangeklaagde klager aandacht gaf, bevoordeelde en snoep gaf, verkeerde klager in een verwarrende situatie. Daarbij keken de ouders van klager erg op tegen aangeklaagde en de R.K.-Kerk de reden waarom klager niet aan zijn ouders durfde te vertellen wat aangeklaagde met hem deed.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Vice-Provinciaal [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 maart 2013 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, prof. dr. H.B.M. van de Wiel en mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.